

**МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ПОДКРЕПА НА ПРОЦЕСА НА
ПРИБОЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ**

- СИЛИСТРА –
- ул. "Христо Смирненски" №5, тел. 086/82 36 12 e-mail r_centers@abv.bg;
- www.rcsilistra.com

УТВЪРЖДАВАМ:.....
ДИРЕКТОР РЦ - НЕДКА РУСЕВА

СТРАТЕГИЯ

ЗА РАЗВИТИЕ

**НА РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ПОДКРЕПА ПРОЦЕСА НА ПРИБОЩАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ
В ОБЛАСТ СИЛИСТРА**

2019 – 2020 г.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ):

МОН	Министерство на образованието и науката
РУО	Регионално управление на образованието
ОУ	Основно училище
СУ	Средно училище
ДГ	Детска градина
ПГ	Професионална гимназия
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностно развитие
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа
ЦКО	Център за кариерно ориентиране
СОП	Специални образователни потребности
НПО	Неправителствена организация
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
РЕПЛР	Регионален екип за подкрепа за личностно развитие

Животът не изисква от нас да сме най-добрите, а само да даваме най-доброто от себе си.
Хорас Джаксън Браун

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Образованието е национален приоритет и като процес включва обучение, възпитание и социализация. Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование.

Съгласно промените в нормативната уредба, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. Подкрепата за личностно развитие следва да осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на децата и учениците.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците се организира и осигурява в съответствие с утвърдената областна и общинска стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Настоящата стратегия е съобразена с областната стратегия, както и с основните параметри на мерките и дейностите за подкрепа на процеса на приобщаващото образование на територията на областта.

Тя е разработена в съответствие с нормативните документи, визиращи насоките за осъществяване на политиките в областта на приобщаващото образование:

- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Закон за закрила на детето;
- Закона за рехабилитация на хора с увреждания;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 г.;
- Национален план за приобщаване на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания в системата на народната просвета;
- Конвенцията на ООН за правата на човека;
- Стандартни правила на ООН за равнопоставеност и равни шансове за хората с увреждания;
- Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Силистра (2019 – 2020).

Тези документи извеждат като основна цел на системата равния достъп до качествено образование, т.е. върху това децата със специални образователни потребности да развият максимално капацитета си да учат и да се образуват заедно с връстниците си. Приобщаващото обучение предполага достъпност на общообразователните училища не само като физическа възможност за присъствие в училището на децата, но и като достъпност и адекватност на учебната програма и съдържание, на преподаването и учебния материал., организационно и методическо подпомагане на ДГ и училища за предоставяне на качествена допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със СОП. Приобщаващото образование е част от стремежа за съблюдаване на основните човешки права и е сериозно подкрепено от приетата през 1994г. Декларация от Саламанка за образованието на деца със специални образователни потребности.

Тя очертава конкретните мерки, които е необходимо да се осъществят, за да се премахнат всички бариери (психологически, образователни, социални, културни, професионални, финансови и архитектурни) пред социалното включване и равноправното приобщаване на децата и учениците със СОП по смисъла на ЗПУО, Допълнителни разпоредби § 1, т.27..

Предполага създаването на гаранции и стимули за равнопоставеност на децата със СОП, за успешната им реализация в живота на обществото.

Изпълнението на целите ще създаде условия и ще допринесе за изграждане на минимален гарантиран брой и вид услуги в областта на приобщаващото образование.

II. ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ – СЪСТОЯНИЕ

Учебната **2018/ 2019 година** започна със 146 деца и ученици със СОП, които получават допълнителна подкрепа и ресурсно подпомагане, разпределени в 14 групи в цялата област; на логопедична терапия и корекционна работа – 39 деца и ученици, на психологична терапия- 58. Най-много са децата и учениците с обучителни трудности, след това тези с езиково-говорни нарушения, с лека и умерена степен на интелектуална недостатъчност, ХАДВ/аутисти и други. **В края на първия срок 162** деца и ученици са обхванати в 14 групи за ресурсно подпомагане; 56 деца и ученици получават логопедична подкрепа в 2,5 логопедични групи; 66 получават терапия в 2 психологични групи, в сензорна терапия участват 21+6 /в община Силистра и Тутракан/, деца и още много желаят да получат такава подкрепа.

Общ брой ученици със СОП в начален и прогимназиален етап през учебната 2018 – 2019:

община	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас	VI клас	VII клас
Алфатар	-	1	3	3	7	2	4
Главиница	-	3	3	6	5	2	2
Дулово	4	4	10	7	4	4	4
Кайнарджа	2	-	2	3	3	1	4
Силистра	10	19	27	11	18	20	13
Ситово	1	-	1	-	1	1	2
Тутракан	3	4	6	2	10	7	4
ОБЩО:	20	31	52	32	48	37	33

Брой ученици със СОП в гимназиален етап на област Силистра (към 01.12.2018 г.):

	VIII клас	IX клас	X клас	XI клас	XII клас	ОБЩО
Алфатар	-	-	-	-	-	0
Главиница	2	1	1	1	-	5
Дулово	5	4	3	1	1	14
Кайнарджа	3	1	4	1	-	9
Силистра	10	13	6	7	4	40
Ситово	-	1	-	-	-	1
Тутракан	3	4	2	2	-	11
ОБЩО:	23	24	16	12	5	80

Разпределение на УСОП по отношение на покриване изискванията на уч. програми

община	бр. ученици, които напълно покриват ДОС и имат количествени оценки	бр. ученици, които не покриват ДОС по някои от учебните предмети	бр. ученици, които НЕ покриват ДОС и са изцяло с кач. оценки
Алфатар	6	7	7
Главиница	13	5	8
Дулово	14	10	10
Кайнарджа	13	3	7
Силистра	74	75	43
Ситово	0	4	2
Тутракан	14	10	23
ОБЩО:	134	114	100
	28, 8% от общия бр. ученици със СОП	24, 5 % от общия бр. ученици със СОП	21, 5 % от общия бр. ученици със СОП

РЦПППО - Силистра е добре функциониращо звено в областната образователна система, доказало **силни си страни**:

1. Има ресурс да обезпечи диагностично, ресурсно и методически допълнителната подкрепа за деца и ученици със СОП в област Силистра;
2. Създадени са условия и се осъществява сътрудничество и ефективно взаимодействие между РЦПППО и учебните заведения, екипност при преодоляване на затрудненията и проблемите .
3. Има съвременни условия и възможности за квалифицирани терапевтични услуги.
4. Създадена много добра система за организация, съгласуваност и контрол по изпълнение на дейностите за допълнителна подкрепа за личностно развитие от РЦПППО.

Пораждащите се слабости, произтичат от:

1. Прекомерната разпръснатост на единични бройки деца и ученици със СОП в отдалечени селища на областта, без регулярен транспорт и достъп до тях.
2. РУ в училище работи с различна възрастова група.
3. Не добре организирана или липсваща подкрепяща среда в някои учебни заведения за деца и ученици със СОП.
- 4.Необходимост от провеждане на дългосрочни кампании за преодоляване на нагласите в обществото и произтичащите “субективни” бариери, и за промяна на стереотипите в начина, по който се представят и възприемат увреждането и самите деца с увреждания.

III. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА:

Разработването на стратегия за развитие на РЦПППО град Силистра е комплексен и динамичен процес. От една страна процесът е свързан с осигуряване на условия за анализиране на индивидуалните потребности на деца и ученици със СОП, с цел да се осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им, да се направи преглед на наличните ресурси, а от друга страна с оптимално планиране на мерки, съответстващи на дефинираните потребности, методическа подкрепа на екипите, които самостоятелно предлагат услуга, супервизия, квалификация. На основата на задълбочено познаване на вариантите за действие в нормативната уредба устойчиво да се идентифицират подходите за най- добра грижа за потребностите на децата и учениците, за да има предсказуемост за институциите, специалистите и семействата.

Ключовите предизвикателства в периода са свързани с надграждане на постиженията и преодоляване на трудностите в началното въвеждане на новата нормативна уредба, въплъщаваща нови философия и организация на грижата за индивидуалните потребности на

всяко дете и ученик и поставят следните предизвикателства:

1. Новите задачи на институциите и на педагогическите специалисти изискват нови компетентности, нов поглед на педагогическите специалисти върху собствената им работа. Екипна работа и съгласуваност между институциите при осъществяване на дейности и мероприятия за приобщаване.
2. По- задълбочено разбиране и промяна в начина за разпределение и използване на финансовите механизми и особености в сферата на приобщаващото образование и привличане и на проектно финансиране.
3. Осъществяването на ценностите и на организацията на приобщаващото образование изисква просветеност на родителската общност, чувствителност на обществото към проблемите на децата и учениците, разбиране за отговорностите на всички и толерантност и търпимост.

IV. ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ, ДЕЙНОСТИ И ИЗПЪЛНИТЕЛИ

ГЛАВНА ЦЕЛ

Осъществяване на качествена консултативна, образователно- възпитателна, рехабилитационна и координираща дейност за успешното подпомагане на приобщаващото образование на деца и ученици със СОП в област Силистра.

Националният план, Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 г. определят приобщаващото образование като процес, който всички деца и ученици, независимо от техните специални потребности, са включени в общия образователен процес. Процесът на приобщаване включва дейности като: законодателни промени, осигуряване на ресурси, повишаване на квалификацията на учителите от общообразователните училища, работещи с деца и ученици със СОП, промяна на методите на преподаване, засилване на участието на родителите и промяна на нагласите в обществеността.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Подпомагане и консултиране на процеса и средата на учене, които премахват пречките и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.
2. Активно участие и подкрепа при повишаване на качеството на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.
3. Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности.

4. Участие в подобряване на взаимодействието между участниците в процеса на приобщаване (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

5. Подобряване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

МИСИЯ НА ЦЕНТЪРА:

Да предоставя компетентна координираща, консултативна, образователна, диагностична и методическа услуга в областта на приобщаващото образование и допълнителната подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищно и училищно образование от област Силистра.

ВИЗИЯ:

Затвърждаване авторитета на Регионалния център като модерно звено за постоянна методическа подкрепа, актуални теми и форми за квалификация и обучение, както и консултиране на родители и училищни екипи.

ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА ЦЕНТЪРА:

1. Осигуряване на възможности за квалификация и консултиране в областта на приобщаващото образование и допълнителната подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности на учители и специалисти в институциите от системата на предучилищно и училищно образование от област Силистра.

2. Събиране и анализиране на специфична информация за функционирането на ДУСОП - силни страни, затруднения, потенциал за оптимално развитие, участие в образователния процес, възможности за реализация.

3. Осигуряване на ефективно ресурсното подпомагане и терапевтични програми чрез квалифицирани специалисти на РЦ и съвременна МТБ.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ	ФИНАНСИРАНЕ
цел 1: Подпомагане и консултиране на	Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с	ДИРЕКТОРИ НА УЧИЛИЩА, ДГ, РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА

процеса и средата на учене, които премахват пречките и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.	регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР), във връзка с одобряването или не на оценките на ЕПЛР или извършване на оценка в образователни институции, които нямат експертен капацитет за създаването на пълни екипи.		СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ
	Разработване на индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика.	ДИРЕКТОРИ НА УЧИЛИЩА, ДГ, РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ
	Осигуряване на необходимите рехабилитации на децата и учениците със СОП – психо-социална, на слуха и говора, зрителна, на комуникативните нарушения, кинезитерапия.	ДИРЕКТОРИ НА УЧИЛИЩА, ДГ, РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ
цел 2: Активно участие и подкрепа за повишаване на качеството на	Провеждане на обучения на вътрешноинституционално, на общинско и областно ниво за учители, педагогически съветници и други специалисти,	РУО НА МОН , РЦПППО, ОБЩИНИ	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

човешките ресурси и ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици.	работещи с деца и ученици, по теми, свързани с приобщаващото образование.		
	Провеждане на обучения, тематични срещи и тренинги с родители в масовия клас и родители на ДУСОП.	ДГ, ОУ, ПГ, СУ РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА ИНСТИТУЦИИТЕ
цел 3: Подобряване на материалните условия и достъпност на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности.	Разширяване на оборудваните кабинети за ресурсно подпомагане в училищата и детските градини, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали.	ДГ, ОУ, СУ, ПГ, РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ
	Осигуряване при необходимост на специализирана техника за ученици с нарушено зрение, с нарушена моторика и отсъствие или силно нарушени езиково-говорни умения.	ДГ, ОУ, ПГ, СУ РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ
	Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките	ДГ, ОУ, ПГ, СУ РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ

	се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител, помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно - интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина.			
цел 4: Участие в подобряване на взаимодействието между участниците в процеса на приобщаване (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.	Консултиране на родителите възможностите за продължаване на образованието или придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най-благоприятна възможност за образование.	на за за на или за на на на на след и съвместен на най- възможност за образование.	ОУ, СУ, ПГ РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИТЕ БЮДЖЕТИ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ
	Осигуряване на адекватна и достатъчна информация за родителите за процеса на приобщаващото образование в сайта на институцията.		РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИЯ БЮДЖЕТ

цел 5: Подобряване обществената информираност чувствителност относно целите принципите приобщаващото образование.	на и и на	Провеждане на разяснителни кампании сред родители за преодоляване на негативни стереотипи относно децата със СОП.	ОБЩИНИ, РЪКОВОДСТВА НА УЧИЛИЩА, РЦПППО	В УСЛОВИЯТА НА ДЕЛИГИРАН БЮДЖЕТ
	на	Реализиране на съвместни дейности с неправителствени организации.	НПО, РЦПППО	В РАМКИТЕ НА УТВЪРДЕНИЯ БЮДЖЕТ
	и на	Диагностициране и насочване за обучение на децата със специални образователни потребности от най-ранна възраст.	РЕПЛР РУО на МОН ДЕТСКИ ГРАДИНИ, ЯСЛИ, РЦПППО	НЕ СЕ ИЗИСКВА ФИНАНСИРАНЕ

Координираност и съгласуваност на регионалната политика с политиката на приобщаващото обучение –

- Областна администрация
- РУО
- Регионална дирекция за социално подпомагане
- НПО
- Община
- Учебни заведения
- РЦПППО

Вносител: Директор на РЦПППО - Н. Русева
 ПРИЕТ НА ПС С ПРОТОКОЛ №4/14.05.2019г